

кращого сприйняття інформації українським глядачем. На нашу думку, ми досягли нашої мети та максимально збільшили цільову аудиторію цього виступу.

Список використаних джерел

1. Литвин І. М. Перекладознавство. Навчальний посібник. Вид. 5-е, допов. Черкаси: Ю. А. Чабаненко, 2019. 240 с.
2. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання. Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
3. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>.
4. The Free Dictionary. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/>
5. Oxford Learner's Dictionaries. URL: <http://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
6. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
7. Wikipedia. URL: <https://fr.wikipedia.org/wiki/Impasse>

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент Литвин І. М.

МЕТАФОРИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ СЦЕНАРІЮ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ ПАМЕЛИ МЕЄР «HOW TO SPOT A LIAR»

Братко Л.М.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: lyubabratko@gmail.com*

Наше дослідження присвячено аналізу метафоричних трансформацій на лексичному рівні на матеріалі сценарію промови американської письменниці та фрлансерки Памели Меєр «How to Spot a Liar» та його українського перекладу.

Жанр публічного виступу вважають одним із популярних видів усного мовлення, що має на меті донести до слухача власну думку. З метою встановлення контакту зі слухачами та привернення їхньої уваги до інформації промовець застосовує риторичні питання, фразеологізми, вигуки, метафори та ін. Вони сприяють емоційності та більшій доступності матеріалу для аудиторії.

Враховуючи особливості жанру промови Памели Меєр, зауважимо те, що важливе місце у публічному виступі займають метафори. Проблеми, пов'язані з асоціативністю, а також зі сприйняттям дійсності можуть стати перепорою для перекладача під час їх перекладу. Тому, передусім, для досягнення оптимального балансу змісту та форми при перекладі метафор перекладачам варто зосередитись на якісній передачі образів, без порушення естетичного та емоційного впливу на слухача промови. Переклад метафори є найефективнішим засобом вираження мови та вирішення багатьох лінгвістичних, культурологічних, літературознавчих та філософських проблем.

Отже, **актуальність** нашого дослідження пов'язана з необхідністю урахування труднощів під час аналізу перекладу промови та визначається необхідністю у вивченні та застосуванні метафоричних перекладацьких

трансформацій у жанрі публічного виступу. **Метою** нашої роботи є вивчення специфіки використання метафоричних трансформацій у текстах публічного виступу на матеріалі сценарію промови американської письменниці та фрілансерки Памели Меєр «How to Spot a Liar» та його українського перекладу.

Перекладацька трансформація, на думку української філологині О. О. Селіванової, є «перетворенням, модифікацією форми, або змісту й форми, зокрема, з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу й перекладного тексту» [3, 202]. Метафоричні трансформації дослідниця пропонує розглядати на лексичному рівні, в денотативному аспекті. До метафоричних замінів відносять метафоризацію, деметафоризацію та трансметафоризацію [3, 205].

Метафоризація передбачає заміну неметафори метафорою [3, 205]. Розглянемо фрагмент:

An honest person is going to be cooperative // Чесна людина буде йти вам назустріч [6].

У тексті оригіналу вжито стилістично нейтральну словосполучу *be cooperative* – «to be willing to help somebody» [5], що в перекладі означає «бути чуйним, готовим допомогти». У процесі міжмовного перетворення був використаний метафоричний вислів *йти назустріч* [2], який має переносне значення й передає виявлення співчутливого, дружнього ставлення до людини. Завдяки специфічному колориту української мови та її потужному лексичному потенціалу, існує чимало відповідників, які можна вжити в цьому фрагменті без втрати змісту, серед них: «*підставляти плече, подавати допомогу, простягати руку допомоги, бути на боці*» [2], тобто бути готовим простягнути руку допомоги.

Деметафоризація є заміна метафори не метафорою, наприклад:

By the time we enter this work world and we're breadwinners, we enter a world that is just cluttered with Spam, fake digital friends, partisan media... // Коли ми починаємо працювати і стаємо годувальниками, ми входимо у засмічений світ, який захарастили спам, удавані віртуальні друзі, заангажовані медіа... [6]

Англійську словосполучу *enter this work world* (*enter* – «come or go into a particular place» [5]) із непрямым значенням «входити у світ праці» в перекладі замінили на стилістично немарковану словосполучу *починати працювати*. Використовуючи метафору, авторка, ймовірно, хотіла акцентувати на тому, що людина проводить занадто багато часу за працею, ніби з головою поринає в роботу. В українському перекладі вжито дієслівну сполучу із прямим значенням, яка точно передає ідею автора тесту оригіналу.

До метафоричних замінів відносять і трансметафоризацію, тобто перекладацьку заміну однієї донорської зони метафори на іншу [2, 205]. Розглянемо фрагмент:

You've really got to just throw your assumptions out the door. Let the science temper your knowledge a little bit // Відкиньте геть свої припущення. Хай наука підшліфує ваші знання [6].

Дієслівній сполучі з переносним значенням *temper one's knowledge* (*temper* – «make something less strong, extreme, etc.» [5]) відповідає метафорична

словосполука в перекладі *підшліфувати знання*, де дієслово *шліфувати* має пряме значення – «начищати що-небудь, наводити глянець на якусь поверхню, робити її чистою» [1]. Таким чином, перекладачка зберегла метафору в тексті перекладу, аби не втратити образність та емфазу оригінальної публічної промови. І в оригіналі, і в перекладі донорською зоною метафори *temper one's knowledge // підшліфувати знання* є ЛЮДИНА, проте її активними компонентами виступають різні аспекти: ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН // ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ. В обох випадках йдеться про те, що робити якісь узагальнення і систематизацію знань – це виключно справа науки.

Отже, проаналізувавши метафоричні перекладацькі трансформації на матеріалі сценарію промови американської письменниці та фрілансерки Памели Меєр «How to Spot a Liar» та його українського перекладу, зауважимо, що метафори мають особливе значення при перекладі жанру публічного виступу. Їх використання сприяє загальній виразності тексту, тому метафоричні модифікації вимагають від перекладача досконалого вміння передати зміст вихідного тексту без втрати естетичного та емоційного впливу на реципієнта.

Список використаних джерел

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 07.04. 2022).
2. Електронна бібліотека «Горох». URL: <https://goroh.pp.ua> (дата звернення: 07.04. 2022).
3. Селіванова О. О. Проблема диференціації перекладацьких трансформацій. Нова філологія. 2012. URL: [file:///D:/Музыка%20Флешка/Novfil_2012_50_58%20\(1\).pdf](file:///D:/Музыка%20Флешка/Novfil_2012_50_58%20(1).pdf)
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля–К, 2006. 716 с.
5. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/> (дата звернення: 07.04.2022).
6. Meyer, Pamela. How to spot a liar. URL: https://www.ted.com/talks/pamela_meyer_how_to_spot_a_liar (дата звернення: 07.04.2022).
7. The Free Dictionary by Farlex. URL: <https://www.thefreedictionary.com> (дата звернення: 07.04.2022).

Науковий керівник: кандидат філологічних наук Коновалова О.В.

ПЕРЕКЛАД ПОЛІТКОРЕКТНИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ВЛАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ПРОФІЛЬНИХ СТАТЕЙ З ЖУРНАЛУ BABEL

Бурко І.В.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: burko.iryna218@vu.cdu.edu.ua*

Однією з нагальних проблем у наш час залишається дослідження співвідношення мови та культури, моральних цінностей та традицій, суспільної самосвідомості та індивідуального світогляду. За останній час все активніше